

Tomislav Raum

Žalobna igra

E-Book

1998 - 2001

*"Immer
dort wo Kinder sterben
werden die leisesten Dinge heimatlos."*

Nelly Sachs

I.

Ništa se ne događa
dublje od suza.

Žalobnom igrom
tražim svoje porijeklo,
svoju košulju
boje breskve,
nježnu i značajnu.

Anđeli žrtvene riječi
šumornim krilima
raspršiše pepeo
s mračne svetkovine.

Uzmaknuo je lik:
hibridan
faunski
u tamu.
Kao simbol poraza,
potvrđen fotografijama
iz obiteljskog albuma.

II.

Lišće je tako tiho.
Žalobnost plovi
na nevidljivim valovima.

Na dlanu crveni trag.

Svijet se gubi,
u nepomičnost neba otječe.

Jučerašnjica je bez odgovora-
tone u pijesak,
podsjeća na krivicu.

U podrumima srca
skrivene poruge;
u koroti svoga lika
dokučiti ne mogu
onoga koji izmiče.

III.

Pocrnjeli anđeli
kao vrane
kljucaju
okrajke
i suhe korice.

Sparušene
ostatke nade
na tragu
guštera u pijesku.

Umornoga osuđuje
njegov
zaboravljeni san.

Pribija ga na zid neba.

Ruku isuviše kratkih,
ne dosiže
zlatni okvir blaženstva.

IV.

Mrtvačkim pokrovom prekrivene zvijezde
slabašno trepere u staklenoj kugli svemira.
Tugama oštećena ljuštura
isparava neodoljivim predjelima.

Liježem bolestan
od graditeljskih planova,
od gramatičkih oblika
i apstraktnih pojmova,
prepušten crnoj magiji sanjarenja,
tamnoj disharmoniji neukrotivog ludila.

Djetinjaste tuge, začuđujuće moćne,
poput geometara premjeravaju
svemirsku ojađenost.
Svjetlucavi bodeži grozničavo blistaju.
Rukom dohvaćene preobrazbe svijeta
prah su koji putuje
prema tržnici.

V.

Onaj tko pijeskom ljubavi
zasipa trudne noge,
preslikava si vrijeme
lažljivim pričama o potomcima.

Njemu nečujno tiktakaju ure
duž narcisoidno zakrivljenih zrcala.

Kao čarobnjak naizmjenično diže
jednu pa drugu ruku.
Pomiče si perspektive blaženstvom
epileptičara.

U pijanstvu,
u utrobi broda,
ne primjećuje lažnost putovanja.

Ushićeno promatra luku
što izmiče u zvjezdanoj noći,
dok tamni oblaci zastiru mjesec
a udaljena truba kruži i pulsira.

VI.

Odmah iza ugla
izađe ti u susret
trpko saznanje
s dahom smrtnika,
s drhtajem ljudske slabosti.

U jesenjem vrtu nevažno je
na koji način biraš riječi.
Razaranje nisi izabrao.
Netko drugi te sahranjuje.
Zaleđuje ti suze smjesom čari i užasa,
slatkim otrovom glazbe bez supstance,
odaje se avanturi na ljuljački ekstaze.

Počneš se okretati kao nebesko tijelo
oko početne točke bolesne iluzije
i samo si čovjek koji ima smrt pred sobom
kao posljednju misao.

VII.

Pred istrgnutim vratima sna
sjedim uz prozor i zabijam si trn
u usta poput zviždaljke
i zviždim,
glave zabačene unazad:
Pred ponorom neba zviždim!

Zviždim bol bezrječnu –
pepeo u ustima
pougljenjene priče:
Da je na grani bilo gnjezdašce,
čvrsto i duboko kao džep!
Da se nikada ne prazni!
Da se traži molitvenik
ražarenih slova!
Da svadbena ruho
i prsten...

VIII.

Na obali ožalošćene svijesti
naleti bure vijore mi kosu,
a strugotine riječi zasjenjuju
ono što se gubi iz vida:
Ono što bez kormila pluta
na neizmjernim valovima.

Ovo zakriveno lice više ne pripada tebi,
ni moji prsti što propadaju u pijesak.
Oboje tuguju:
I tvoje zauvijek sklopljene ruke,
i moja sjena na žalosnoj zemlji.

IX.

Podrhtavaju zvijezde
a oporost odgaja sjećanje.

Na beskrajnoj traci
ni svoje riječi ne prepoznajem.
Dolaze i prolaze.
Ispod njihovih noktiju
vrijeme se crni kao katran.

Zaboravljam sanjati.
Ni svjetiljka ni spavač.

Od gorkog pića govorim sve tiše,
a koraci do tužnog mjesta:
jednoliki
potmuli
lelujavi
kao nedovršen obred
brižno koračaju uz mutnu vodu.

X.

Osmijeh
mrtvog djeteta
u stravi sumraka
s još nepoznatim
posljedicama
u sutonskoj jezi
sporog djelovanja
u mutnim vodama
u velikoj tuzi
ritmički pulsira.

U pozlaćenom okviru:
Sudbina
divljih očiju
slinave njuške
njuši krvavi, mesnati cvijet
u rešetki rebara.

XI.

Nitko ne vidi
jasno oštricu noža
promjenljive ćudi.

Nenadano se zabija
u nježno tkivo spavača.

Oštar krik
sablasne noćne ptice
u najstrašnijem napadu
jedini je oblik
života.

XII.

Mozaik,
teško sagledljiv.
Enigmatski zamišljena
ornamentika
obezličnog srca.

U mističnoj kutiji
ono što se može vidjeti,
sagledati i spoznati,
tek su krhotine.

Sitno trunje.

U zjenicama
sjajna slika
mučilišta.

XIII.

Jeka
razdrtih
anđeoskih krila
u bodljikavoj žici zavjese
spustila je
na snove
granitno kamenje.

Iz ledenih podruma
izlijeću lastavice.
Iz plijesni straha.
Izjedene od crva.
S gnjilih prstiju
dječjih.

Sjedim
uz prozor i gledam
u nevidljivo.
I čekam.

XIV.

Ono nemoguće,
poput puščanog metka
u trbuhu:
Vinski talog
neshvaćenog bogojavljanja
žari
u ledenom mirisu
plijesni.

To košmarne sjene
tlače lucidnost.

XV.

Uznemirujući preobražaji
nezaliječenih rana
pod promijenjenim
mirisom stabla.

Bljeskaju munje žalosti.

Nesanica umnaža stvari.
Njihova značenja
potresaju očne kapke.

Iscrpljujuće halucinacije
talože se u krvi
u gustim i krivudavim
naborima kaosa.

XVI.

Na ustrojstvo svijeta
pogleda bolesno oko
bjeloočnicom daždevnjaka.

Pod zamišljenim je ružama
djetinji leš.
I dokučiti se ne može.
Zauvijek ilovača.
I dozvati se ne može.

Led je u dahu vjetra.
Pogađa olovnim zrnom.

Svjetlost zvijezda uzalud struji,
kao da su živjele.

XVII.

Precvjetavaju metafore
u osjetljivim prostorima.

Magijskim djelovanjem sna
njeguje se opsjednutost,
disharmonično ugađa
moždana opna
u melankoličnu školjku,
pa treperi
krajolik duše,
nasilno obasjan,
prekomjerno ozračen,
ljeska se
zrcalnim ljuskama ludila.

XVIII.

Kao da je svanuće.
Snijegom je obasjan prozor
izrezan od bijelog papira
škarama djetinjstva.

Bijele pahulje
ne mogu zadržati
na dlanu.

Kada sklopim oči,
bijele iskre svjetlucaju
kao kroz krvavo granje.

Smrt svoga djeteta nosim
kao hijeroglif
i premjeravam svijet
kao pusti grad.
I žurim.

XIX.

Smrtnolika stvarnost
kao zmija klizi
vlažnim prašumskim tlom
božjeg sna,
u čežnji za prebivalištem,
imaginarnim poput zavičaja.

U kavezu bez izlaznih vrata,
u neizvjesnosti svemirske spirale,
odaje se nečasna prisutnost
umjetničkog poriva.

XX.

Žalost bludi iznad zbivanja.
Ispisuje nerazumljive znakove.

Kiselina slučaja
zgrušala je krv
u tugu i beznade
u mlakost i nepovjerljivost
u osjećanje rušenja i napuštenosti.

Na nebu boje mulja
gasnu astralne pojave.

XXI.

Zvezdane daljine
u tišini prostora.
Neisplakana žalost
u beskonačnosti otrova.

Oni hodaju ulicama
i stvari još uvijek postoje,
a ljubav je u potrazi
za vječnim zavičajem.

Trenutak,
prepušten slijepoj volji,
razvija se
u ljudski pokret.

Spužva natopljena octom
uzrokuje trzanje glave unazad.

Nevidljiva kruna
od sekunda minuta sati dana mjeseci
godina stoljeća eona
u jednosmjernoj ulici
na glavi je onoga koji beznadno voli.

XXII.

Plodovi tuge u krošnjama su
tihog sunčanog dana.
On blijedi ravnodušnim rastom
prema šaptu u predvečerje.

Kovčeg mrtvog nedonoščeta,
obješen o zvijezde,
srce je krajolika.
Kletva u središtu bola.
Sediment straha.

XXIII.

Između sutona i ponoći,
ponoći i svitanja,
između sutona i svitanja,
negdje između,
traje i traje
kao noćna vlaga
nabubrilo sjećanje.
Nigdje više do li u njemu
i samo tu,
to znanje koje i nije znanje,
više čudna mješavina,
gorak i nepregoreni trag
u pamćenju.

Samo kratke
i gole rečenice,
obične kao kovanice.
Tvrde kao kosti.
Kao da i nisu izrečene.

XXIV.

I tko će ući
u predjele obrubljene munjom?

Duboki jaz zijeva
poput crne brazgotine
na čelu samoubojice.
Uvećava se do mita.

Stvarnost je strašno nadmoćna
nad svakom pričom.
I ne možeš se ukopati u krajolik.
I nemaš krila raskošne sumnje.
I ništa se ne nudi pod raskopčanom
košuljom.

Tek hijeroglifi zbrčkane hermetičnosti.
Neizrecivi namaz
na beskrajnoj šarenici oka.

XXV.

Ono si što vidiš
i loše si pripremljen za sreću.
I nebo i tijelo
stalna su opsjednutost,
zablude srca i zablude razuma.

Čime ogrnuti samoću opustošenog srca?
Tugu smrtnika koji u tamnom sjaju
sahranjuje misao lišenu sna?

Jedino otkucaji srca
obilježavaju vrijeme,
mijenu i nastajanje.

Dotaknut bolešću
kao da više nisi prisutan.
Nisi ni objekt ni razlog.
Kao da nisi iz jednog komada
dok patiš pod suncem
u vibrirajućem kaosu,
dok čekaš zoru Strašnog suda.

XXVI.

Sve je tekuće
i ne može se zahvatiti motikom
niti složiti u oranicu.

Sve je natopljenom bojom vina
i zapljuskuje valovima.
Gomilaju se do neba,
do zlosutona,
raskošnog kao bogata večera
i pompozno kao svadba.

A smrt ima želju
umočiti prst u vodu,
u nevidljive tragove suza.

Zemlja ih polako upija.

XXVII.

Prošlost duše
uznemirava slikama.

U plahovitoj dubini zjenica
u grozničavom sjaju
u srcu duboke noći
slušam šum mrtvog lišća,
gubim svoje vrijeme.

Razlikujem svaki list.

Grčenje ruku i prstiju
osjećam pri svakoj misli
u središtu svoga tijela
kao svežanj mračnog korijenja.

XXVIII.

Ništa se ne spoznaje u bolesti
osim grijeha neba
koje se odalo poeziji.

U mračnoj nedjelji popodnevene slasti
otrovni parfem u teškoj je sjeni stabla
u plodovima tuge koja se ne može poreći
u svilenim prostranstvima.

Irealno i fantomsko
hlape u suton.

Iz rana beskonačnosti
curi blijeda krv Otkrivenja.

U suzama suvišnosti
pucketaju snovi
kao kosti u kovčezima.

XXIX.

Potpaljuju se zemljovidi
u predasima čežnje.
Okoštava rešetka tijela.

Nevidljivo kruži
vodena kap stvaranja
nastambama od pijeska.
Snovima daruje lišće.

Vidovnjačkim prstom
doseže životnu mi crtu ruke
i natapa ju suzama i budnošću.

Sve proživljeno,
uvijeno u platno vjetra,
sniva svoj pobožni roman.

XXX.

Izgubljen vlastiti trag
na putu sjećanja,
skriven u žalosnoj sjeni
zrcalnog jezera,
savijen u konačnost,
ograničen linijama sna i stvarnosti,
spiralno ispunjen zrcima pijeska.

Blista u mozgu nečitim pismenima
slabašna zvijezda u predvečerje.

Muljeviti nanosi naplavljuju očne kapke.

Na rubu truleće šume napuštena splav
pluta sumagličastim prostorima
neočekivanih preobrazbi.

Rasprostiru se čestice
prema horizontu sutona.
Besmisleno se vrte oko sebe.

XXXI.

Niz cestu
ispod prosutih zvijezda
čvrsto stegnuta šaka
zacrni se u neizvjesnost,
u sivoljubičastu tugu.

Melankolijom zaguste žile.

Nedaleko,
jedva čujno
protjecanje crne vode.

Kao nad močvarama
prolomi se, katkad, kliktaj,
huk ptice u letu,
bućkanje i pljesak,
kao kad dlanom
pljesneš
o vodu jezera.

XXXII.

Tajni kvasac gura u život
u bezuvjetnu poslušnost
u bijedu
u lanac neizbježnih poraza.

Noći su tako tople
kao laki dani euforije
i nemoguće je spavati.

U mračnom zaljevu more je glatko i crno.
Vidjeh kroz prozorčić
bremenitu ženu kao ledeni brijeg,
neizmjerljivo visok, nezaustavljiv i bijel i
gladak.
Vidjeh je kako svjetluca
i drhti od umora i vlage.

I kao da htio sam znati
tko to neprestano zvonio je
zvonom za utopljenika.

XXXIII.

Uzalud zatvaraš lijevo oko,
nepreglednost zida govori glasno.
A drugo,
tužno oko,
na dohvatu je Božje ruke
već u utrobi majke,
već u subotu navečer.

S one strane prozora
bol je stvar među drugim stvarima
i prerana je kao starost.

Vječnost je tumor na mozgu
i visi
kao suza na kapku sjećanja.

XXXIV.

Jagode u šumi u rosi ispod drveta.
I kako je dobro što mi srce
još uvijek tuče, kao kad spavam
pokraj nje, slabe i otkrivene,
pune ožiljaka od ljubavi i djece.

Stojim u prozoru i hladim tugu u očima.
Negdje daleko tutnji vlak.
I kao da se moram na nešto odlučiti,
nešto izabrati, nešto pokrenuti,
nečega se sjetiti, u nešto povjerovati.

Sivilo pepela u mreži je trepavice.
U zrcalu voda fatamorgane.
Na kamenju oboreno gnijezdo.
Kristalni pojmovi i ljudska glina.

U dalekoj provinciji pod pustim nebom
suhi oblak baca sjenu djetinjstva na
brojčanik ure.
Preteški golubovi ne mogu uzletjeti.

XXXV.

Srebrnasto treperenje u predvečerje,
obrisi što tonu.
Sve je poput plavljenja uljastih voda:
I težina i gravitacija i srastanje korijenja.

Svoje srce čujem kao jeku
i kao da se vraća zaobilazeći
sve ono što moglo bi mu doći ususret,
što prikrada se kroz trave
pod oblacima okruglim,
rasplinjavajućoj količini nečeg
neuhvatljivog.

I sada leži tu,
pokraj tebe,
u krajičku zjenice-
trun što tjera oko na suzu.

I kada se raspadne
jedna cesta
kamo ona vodi?

XXXVI.

Nepredvidljivost buđenja
i ptica i sat i zvonik
i neshvatljiva paralelnost
i dijete kao da je na prozoru.

Pedalj tame, korak nemogućnosti,
neprolazni zid između dvije riječi.
A u sićušnim, bezbojnim valovima
jutro odmiče i poslijepodne i večer i noć.

I promijenjeni ritam premješta granicu
da ne pripadnemo onome što nas sadrži
a što ne možeš rukom dotaknuti:
Krv anemona i zlato šafrana.
Tuđe signalne baklje.
U blatu sna zavarane stope.
Smrtonosni šum elementarnih čestica.

XXXVII.

Ono što se priviđa
opipava širinu srca.

Ono što traži mi srce
želi ga potrošiti
u užarenoj peći.

Treperi kao tuga
i kruži oko svijeta.
I vraća se kao odjek
što pošao je od srca.

Možda kap iscijedi se.
Riječ je u brijeg uzdignuta
u humak znakovit.

U krošnji
kad zatamni se
i ptice
načas umuknu.

XXXVIII.

Na marginama pročitanih knjiga
iscrtavam planove, nagovaram
srce na nove osjećaje.

Budućnost uvijek stiže
svakome u njegovom snu,
u parabolama, bajkama,
mutnim simbolima.

Sred praznih parkova i breza mijenjaju se,
kao okus poljubaca, kao sastav atmosfere,
kao sve što je vrijedno drame
i generacijske buke:
Strukture i Suštine.

XXXIX.

U moždanoj opni nespavača
lepezasta zvijezda zakrivljene putanje
iskapa u duši bunar
snažne razdraženosti.

U gorkom naprezanju
poput zmije u procjepu
zbunjuje žestokim ubrzanjem.

Duboka brazgotina nesanice
zrcali utisnuti znak:
U moždanom tkivu
precvjetane metafore.

XL.

Kaplje u modrom zraku tamna krv,
klepsidra straha otpečaćene tuge.
Anđeo bojažljivo skuplja jabuke u košare.
Pogled mrtvog djeteta mrvi srušene zidove.

Nikakva ljekovita trava ne da se zasaditi
ni cvjetovi utjehe
ni novo sjeme za sutra.

U neodlazećoj žalosti
pere se i glača posmrtno rublje,
spire krv i znoj s dječje košulje,
skrivena zvjezdana mjesta
i poljubac jeke umiranja.

Istrgnuto je korijenje i posuto solju.

I kada usahne slano jezero
i ostane samo pustinja,
zasljepljujuća od lubanja i kostiju,
On obrisat će stakla svojih naočara
jer sve je bilo uzalud
i dječja igra
i poslije se slatko spava.